

OBRAZOVANJE KAO JAVNI PROCES U TUZLANSKOM KANTONU (TK) SA AKCENTOM NA VISOKOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Prof. dr Šaban Nurić, VŠPM „PRIMUS” Gradiška

Suljo Halilović, dipl. oec

UDK 378:005.6 (497.6)
37.014:316(497.6)

Sažetak: Ovim radom želimo da ukažemo na bitne aspekte obrazovnog procesa u Tuzlanskom kantonu od kreiranja do realizacije procesa. Iz ovog slijedi da je cilj istraživanja: „Ukazati na kompleksnost u funkcionisanju obrazovanja, kao javnog procesa” S tim u vezi za predmet istraživanja smo uzeli: „Visokoškolsko obrazovanje u TK sa obradom bitnih elemenata vezanih za osnovno i srednje obrazovanje” Za reprezentativni uzorak smo uzeli: „Univerzitet u Tuzli (organizacija, rukovođenje, finansiranje i kontrola rada)”.

Ključne riječi: Obrazovanje, javna politika, javna uprava, državna uprava, javna ustanova i javni sector.

1. OBRAZOVANJE PO USTAVU F BiH, USTAVU TK I POČECI OBRAZOVANJA U TK

1.1. Ustav F BiH

Po Ustavu F BiH, Federacija BiH se sastoji od deset kantona. Svaki kanton ima Ministarstvo obrazovanja, a postoji i Ministarstvo obrazovanja na nivou Federacije.

U članu 4 Ustava FBiH, između ostalog, stoji da:

„Kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti. Posebno su nadležni za:

- ustavljavanje i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne uniforme sa kantonalnim oznakama,
- utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja;
- utvrđivanje i provođenje kulturne politike;”⁴

1.2. Ustav Tuzlanskog kantona

U članu 11. Ustava TK koji govori o nadležnostima kantonalne vlasti stoji:

Kanton je nadležan u svim oblastima koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti, a posebno za:

- utvrđivanje i provođenje politike obrazovanja i vaspitanja;
- utvrđivanje i provođenje politike u oblasti nauke, kulture i sporta;
- provođenje socijalne politike i uspostavljanje službi socijalne zaštite; ...”⁵

Iz ovih dijelova Ustava je vidljivo da je obrazovanje u najvećoj mjeri povjereno kantonima, što obrazovni sistem u F BiH čini vrlo složenim i komplikovanim. Svaki kan-

ton ima svoja zakonska rješenja i podzakonske akte kojima regulišu obrazovni proces na svojoj teritoriji.

1.3. Istorijat obrazovanja u TK

Prvi organizirani oblik obrazovanja datira još od XVII vijeka i vezan je za Behram-Begovu Medresu. Tuzlanska Gimnazija osnovana je 1899. godine. Univerzitet u Tuzli osnovan je 1976. godine ali se visoko obrazovanje počelo razvijati još sa osnivanjem Više rudarske škole 1958. godine i Tehnološkog fakulteta 1959. godine, kao prvih dislociranih fakulteta sarajevskog univerziteta u Tuzli. Univerzitet u Tuzli je osnovan 1976. godine potpisivanjem Sporazuma o udruživanju u Univerzitet. Istorijat visokoškolskog obrazovanja u Tuzlanskom kantonu će biti detaljnije obrađen u poglavlju „Univerzitet u Tuzli”.

2. PRAVNO REGULISANJE VISOKOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA U TK

2.1. Djelokrug rada Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke vrši upravne, stručne i druge poslove iz nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine, koji se odnose na: predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; pedagoške standarde i normative prostora, opreme i nastavnih sredstva za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i odgoj; nostrifikaciju i ekvivalenciju inostranih školskih svjedodžbi i diploma; stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnog osoblja; udžbeničku literaturu za osnovno i srednje obrazovanje; naučnoistraživački rad na unapređenju odgojno-obrazovnog rada; standarde i normative za visoko obrazovanje; učenički i studentski standard; razvoj naučnoistraživačke djelatnosti; zaštitu autorskog prava i intelektualne svojine; koordiniranje naučnoistraživačkih aktivnosti; razvoj naučnoistraživačkih organizacija; podsticanje fundamentalnih primijenjenih istraživanja; razvoj investicionih tehnologija i kadrova u naučnoistraživačkoj djelatnosti; praćenje inovacija, razvoja i unapređenja, tehnologija i druge poslove utvrđene zakonom.⁶

⁴ Ustav Federacije BiH, (“Službene novine F BiH”, broj 1/94, 13/97, 22/02)

⁵ Ustav Tuzlanskog kantona, (“Službene novine TPK”, br. 7/97 i 3/99; “Službene novine TK”, br. 13/99,10/00,14/02,6/04 I 10/04)

⁶ Zakon o Federalnim ministarstvima i drugim tijelima Federalne uprave, (“Službene novine F BiH”, br.58/02)

2.2. Djelokrug rada Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport TK

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport TK vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose na (navešćemo samo poslove vezane za obrazovanje):

- Obezbeđivanje primjena najviših standarda ljudskih prava i sloboda utvrđenih međunarodnim aktima, ustavi- ma i zakonima u oblastima iz nadležnosti Ministarstva;
- Predškolski i osnovni odgoj i obrazovanje; - Srednje, više i visoko obrazovanje;
- Pripremu prijedloga dugoročnog programa razvoja i koncepciju odgojno-obrazovnih ustanova, koji donosi Skupština kantona; - Donošenje nastavnih planova i prog- rama predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja; - Davanje saglasnosti na nastvane planove i programe jav- nih univerziteta; - Donošenje pedagoških standarda i normativa prostora, opreme i nastavnih sredstava za predškolski odgoj, osnovno, srednje i visoko obrazovanje; - Vođenje registra odgojno-obrazovnih ustanova predš- kolskog odgoja, osnovnog, srednjeg i visokog obrazova- nja; - Praćenje i poboljšane učeničkog i studentskog stan- darda; - Praćenje i razvoj naučno-istraživačke djelatnosti i naučno-tehničkih informacija i komunikacija na području kantona; - Vođenje registra naučno-istraživačkih ustano- va; - Vođenje baze podataka odgojno-obrazovnih, nauč- no-istraživačkih ustanova i ustanova kultura, sporta i informisanja, kao i drugih pravnih i fizičkih lica nad čijim radom nadzor vrši ministarstvo; - Nadzor nad zakonitošću rada ustanova i drugih pravnih i fizičkih lica iz oblasti obrazovanja, nauke, kulture, sporta i informisanja; - Utvr- đivanje normativa i kriterija za finansiranje ustanova i drugih pravnih lica nad čijim radom nadzor vrši ministar- stvo; - Pripremanje nacrta zakona i drugih propisa iz nad- ležnosti ministarstva; - Rješavanje o upravnim stvarima iz nadležnosti ministarstva; - Inspekcijski nadzor nad zako- nitošću rada pravnih i fizičkih lica, nad čijim radom nad- zor vrši Ministarstvo; - Izdavačka djelatnost u okviru svoje nadležnosti; - Druge poslove iz nadležnosti Minis- tarstva, u skladu sa zakonom.

U sastavu Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta je upravna ustanova Pedagoški zavod.⁷

2.3. Visokoškolske ustanove u F BiH i TK

Visokoškolske ustanove su univerziteti i visoke škole. Univerzitet se osniva i radi u skladu sa *Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini* („Službeni glasnik BiH“, br. 59/07), *odgovarajućim kantonalnim zakonom i Odlukom o standardima i normativima za oblast visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine*. Univerzitet se organizuje kao ustanova iz oblasti visokog obrazovanja i ima svojstvo pravnog lica. Univer- zitet se osniva kao visokoškolska ustanova koja se bavi i nastavnim i istraživačkim radom, koja nudi akademske stepene sva tri ciklusa i koja realizira najmanje pet različi- tih studijskih programa iz najmanje tri naučne oblasti -

prirodne nauke, tehničke nauke, biomedicina i zdravstvo, biotehničke nauke, društvene nauke i humanističke nauke.

Univerzitet u svom sastavu može imati organizacione jedinice, kao što su: fakulteti, akademije, visoke škole ili naučnoistraživački instituti, koje izvode nastavnici, naučnoi- straživački i umjetnički rad u jednoj ili više obrazovnih i naučnih oblasti.

Visoka škola se organizuje kao ustanova iz oblasti viso- kog obrazovanja i ima svojstvo pravnog lica ukoliko se organizuje kao samostalna visokoškolska ustanova, a bez svojstva pravnog lica ukoliko predstavlja organizacionu jedinicu univerziteta. Visoka škola koja ima svojstvo pravnog lica se organizuje kao visokoškolska ustanova koja je akreditirana za davanje diploma i *stepena prvog ciklusa* i koja realizira najmanje jedan studijski program iz jedne naučne oblasti.

2.4. Potrebe i interesi kantona u osnovnom odgoju i obrazovanju

- obezbijediti ostvarivanje prava svoj djeci na obrazova- nje,
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u re- dovnim osnovnim školama,
- osnovno obrazovanje i odgoj školskih obveznika u spe- cijalnim školama,
- odgoj i osnovno obrazovanje školskih obveznika u spe- cijalnim zavodima,
- dodatno obrazovanje nadarenih učenika u redovnimos- novnim školama, osnovnim muzičkim školama, odnosno odjeljenjima tog obrazovanja u redovnim školama,
- osnovno obrazovanje odraslih,
- stručno usavršavanje nastavnika, i
- izdavanje udžbenika, priručnika i druge stručne literatu- re za potrebe osnovne škole

2.5. Potrebe i interesi kantona u srednjem obrazova- nju

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju u smislu zakona su: - obezbijediti ostvarivanje prava svoj djeci na obrazovanje; - osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja djeci sa posebnim obrazovnim potrebama; - organizovanje opšteg i stručnog obrazovanja na dostignućima savremene nauke, tehnologije idruštvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja; - unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i osiguravanje uslova rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa; - osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezulta- te; - izdavanje školskih udžbenika i priručnika.⁸

⁷ Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kanto- na, ("Služb. novine TK", br. 17/00, 3/01, 12/03, 10/05)

⁸ Zakon o srednjem obrazovanju TK, ("Služb. Novine TK", br. 06/04, 07/05)

3. UPRAVLJANJE, INSTITUCIJE, FINANSIRANJE I KONTROLA VISOKOG OBRAZOVANJA U TK

3.1. Upravljanje u visokoškolskim ustanovama u TK

Osnivači visokoškolske ustanove

- (1) Visokoškolsku ustanovu može osnovati domaće ili strano pravno ili fizičko lice.
- (2) Visokoškolsku ustanovu mogu osnovati dva ili više osnivača, u kom slučaju se njihova menusobna prava, obaveze i odgovornosti utvrđuju ugovorom.
- (3) Visokoškolske ustanove mogu biti javne i privatne.
- (4) Visokoškolsku ustanovu kao javnu ustanovu može osnovati Skupština Kantona, samostalno ili zajedno sa drugim fizičkim ili pravnim licima, na prijedlog Vlade Kantona.

Dozvola za rad

- Nakon donošenja rješenja o ispunjavanju uslova za osnivanje i početak rada i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja i akta o osnivanju, na zahtjev visokoškolske ustanove, Ministarstvo izdaje dozvolu za rad (licencu).

- Visokoškolska ustanova se smatra osnovanom upisom u sudski registar, čime stiče status pravnog lica.

Statut visokoškolske ustanove

- Statut je osnovni akt kojim se uređuju pitanja značajna za obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove.
- Statut donosi senat visokoškolske ustanove uz prethodno mišljenje upravnog odbora visokoškolske ustanove.
- Na statut javne visokoškolske ustanove, u pogledu uskladenosti sa važećim propisima, prethodnu saglasnost daje *Vlada Kantona*.
- U slučaju odbijanja davanja saglasnosti iz stava (3) ovog člana, Vlada će obrazložiti razloge odbijanja i dati prijedlog za otklanjanje nedostataka.
- Izmjene i dopune statuta vrše se odlukom, na način i u postupku predviđenom za njegovo donošenje.

3.2. Institucije visokoškolske ustanove

Organi visokoškolske ustanove

- Organi univerziteta su: *upravni odbor, senat i rektor*.
- Organi visoke škole kao visokoškolske ustanove su: *upravni odbor, senat i direktor*.
- Visokoškolska ustanova može imati i druge stručne, savjetodavne i organe nadzora čije se osnivanje, nadležnost, sastav, trajanje mandata, način izbora i razrješenja kao i način rada i odlučivanja, uređuje statutom.

Upravni odbor (Sastav, broj, mandate i izuzeće)

- *Organ upravljanja visokoškolskom ustanovom je upravni odbor.*

- (1) Upravni odbor visokoškolske ustanove ima između sedam i jedanaest članova i čine ga predstavnici akademskog osoblja i osnivača.

(2) Najmanje jednu trećinu članova upravnog odbora visokoškolske ustanove imenuje osnivač, a ostale imenuje senat u skladu sa osnivačkim aktom i statutom, u javnoj i transparentnoj proceduri javnog konkursa.

(3) Upravni odbor *javne visokoškolske ustanove* ima devet članova i to pet iz reda osnivača koje imenuje Vlada Kantona i četiri koja imenuje senat.

(4) Predsjednik upravnog odbora javne visokoškolske ustanove imenuje se iz reda osnivača.

(5) Mandat članova upravnog odbora je četiri godine.

(6) Rektor, prorektor, rukovodilac organizacione jedinice univerziteta i članovi senata visokoškolske ustanove ne mogu biti članovi upravnog odbora te visokoškolske ustanove.

(7) Izbor i imenovanje članova upravnog odbora koje imenuje senat bliže se uređuje statutom visokoškolske ustanove.

Djelokrug poslova upravnog odbora

Upravni odbor obavlja poslove utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom visokoškolske ustanove, a naročito:

- a) daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove te donosi opšti akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druge opšte akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove;
- b) donosi odluku o osnivanju drugih pravnih lica i organizacionih jedinica u skladu sa zakonom i statutom;
- c) utvrđuje planove finansiranja i razvoja;
- d) donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove na prijedlog senata visokoškolske ustanove;
- e) donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun;
- f) usmjerava, kontroliše i ocjenjuje rad rektora, odnosno direktora u domenu finansijskog poslovanja;
- g) rješava pitanja odnosa sa osnivačem;
- h) odlučuje o korišćenju sredstava za rad u skladu sa statutom,
- i) odgovara osnivaču za rezultate rada visokoškolske ustanove;
- j) odlučuje o prigovoru zaposlenika na odluke organa visokoškolske ustanove koji su u prvom stepenu odlučivali o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenika iz radnog odnosa;
- k) najmanje jedanput godišnje podnosi osnivaču izvještaj o poslovanju visokoškolske ustanove;
- l) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, osnivačkim aktom i statutom visokoškolske ustanove.⁹

3.3. Finansiranje i kontrola u visokoškolskom obrazovanju u TK

Finansiranje visokoškolskih ustanova

Visokoškolska ustanova stiče sredstva za obavljanje svoje djelatnosti:

- a) iz sredstava osnivača;
- b) iz sredstava fondova;
- c) donacija, zavještanja i poklona;

⁹ Zakon o visokom obrazovanju („Službene novine Tuzlanskog kantona“ broj 8/08)

d) vlastitih prihoda, u skladu sa zakonom i drugim propisima,

e) iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

(2) Sva novčana sredstva pripadaju visokoškolskoj ustanovi i troše se u skladu sa zakonom, podzakonskim aktom, statutom i usvojenim finasijskim planom.

(3) Organizaciona jedinica univerziteta može sticati sredstva u skladu sa zakonom i statutom univerziteta.

(4) Sredstva za javnu visokoškolsku ustanovu se iskazuju i evidentiraju u skladu sa trezorskim poslovanjem.

(5) Senat utvrđuje upisne kvote i donosi odluku o visini školarine, koju plaćaju studenti javne visokoškolske ustanove, uz predhodnu saglasnost Vlade Kantona

(6) Način finansiranja visokoškolske ustanove uređuje se osnivačkim aktom.

Kontrola, revizija, nadzor i inspekcija

- Javna visokoškolska ustanova uspostavlja *interne kontrole i internu reviziju poslovanja*, u skladu sa zakonom.

- *Nadzor* nad provonenjem zakona i propisa donesenih za njegovo provonenje vrši Ministarstvo.

- *Upravni nadzor* nad radom visokoškolskih ustanova u pogledu primjene zakona vrši Ministarstvo obrazovanja....

Nadzor iz prethodnih stavova vrši se na način koji ne narušava autonomiju visokoškolske ustanove i ne ometa njen redovni rad.

- *Inspeksijski nadzor* nad radom visokoškolskih ustanova vrši kantonalna inspekcija za obrazovanje.

- *Inspektorat Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta* vrši nadzor nad sprovođenjem zakona iz oblasti obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

3.4. Upravljanje, institucije, finansiranje i kontrola osnovnog i srednjeg obrazovanja u TK

-Ovu materiju su regulisali slijedeći kantonalni zakoni:

1. Zakon o osnovnom odgoju i obrazovanju u TK ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj: 06/04, 07/05);

2. Zakon o srednjem obrazovanju TK ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj:06/04, 07/05)

- *Osnovno i srednje obrazovanje* je zakonski regulisano, uglavnom, na isti način kao i visoko obrazovanje. Postoji manji broj razlika u regulisanjima ova dva nivoa obrazovanja u odnosu na visoko obrazovanje, a neke od razlika su:

Osnovno obrazovanje

a) Organ upravljanja u osnovnoj školi je *školski odbor*, a organ rukovođenja je *direktor osnovne škole*. postoji i *Vijeće roditelja* koje ima određenu minimalnu ulogu u upravljanju.

- Trenutno školama upravljaju *školski odbori* koji (u praksi) nemaju veliki uticaj na razvoj i funkcionisanje škola.

b) Osnovni opšti akt osnovne škole *su pravila osnovne škole*

c) Stručni nadzor se vrši nad radom, organizacijom, izvođenjem nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim osnovnim školama, a vrši ga *Pedagoški zavod*.

Srednje obrazovanje

a) Na području Kantona mogu se osnovati slijedeće *srednje škole*:

- *Gimnazija; -srednja umjetnička škola; -srednja tehnička škola; -srednja stručna škola; -srednja škola za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, -srednja vjerska škola; -mješovita srednja škola.*

b) Stručni nadzor obavlja *Pedagoški zavod*.

c) Srednjom školom *upravlja školski odbor* koji ima pet članova.

Članove školskog odbora srednje škole imenuje i razrješava osnivač.

d) Osnovni opšti akt srednje škole *su pravila srednje škole*.

Srednja škola ima i druge opšte akte u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom i pravilima srednje škole

4. UNIVERZITET U TUZLI

4.1. Istorijat Univerziteta

Počelo je 1958. godine, kada je na zahtjev bosanskohercegovačkih rudnika osnovana *Viša rudarsko - tehnička škola*. 1959. godine osnovan je *Tehnološki fakultet* kao prvi dislocirani fakultet sarajevskog univerziteta. Na ovom fakultetu je odbranjena i prva doktorska disertacija već 1962. godine. Viša rudarska škola prerasta u *Rudarski fakultet 1960. godine*. Iste godine započinje sa radom i *Viša pedagoška škola*. *Značajan datum svakako je osnivanje medicinskog fakulteta 1976. godine*. To je bila raskrsnica sa koje se ušlo u područje multidisciplinarnosti odmičući se postepeno od pretežno tehničke profilacije.

Univerzitet u Tuzli je osnovan 1976. godine. Sporazum o udruživanju u Univerzitet je potpisan 18. novembra 1976. godine u Sarajevu *a svečanost početka rada je održana 18. decembra u Tuzli*.

Univerzitet u Tuzli danas je institucija bez koje bi bilo nemoguće zamisliti ne samo grad Tuzlu već i cijeli region. *-Univerzitet u Tuzli u okviru 44 studijska profila organizuje i izvodi nastavno-naučni proces na 13 fakulteta: Akademija dramskih umjetnosti, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Ekonomski fakultet, Fakultet elektrotehnike, Fakultet za tjelesni odgoj i sport, Farmaceutski fakultet, Filozofski fakultet, Mašinski fakultet, Medicinski fakultet, Pravni fakultet, Prirodno-matematički fakultet, Rudarsko-Geološko-Građevinski i Tehnološki fakultet.*

Univerzitet u Tuzli predstavlja prvi javni Univerzitet u državnom vlasništvu u BiH koji primjenjuje kreditni sistem obrazovanja. Usaglašavanje nastavnih planova i programa u procesu obrazovanja sa Bolonjskim procesom te alokacija ECTS kredita nastavnim predmetima predstavljaju samo neke od aktivnosti koje su realizovane tokom dosadašnje reforme univerziteta.

- Ključni problem Bolonjske reforme kod nas je da je izvedena bez dovoljno pripreme, odgovarajućeg zakonskog okvira i kvalitetnih informacija o njenom stvarnom karakteru. Najčešće su predmeti formalno presjecani na pola, te na taj način „svođeni” na semestar, a ukupni obim opterećenja proizvoljno je iskazivan u ECTS studijskim bodovima.

Na svim fakultetima su organizovani i *postdiplomski studiji*.

- Na univerzitetu u Tuzli nastavu trenutno pohađa 16.771 studenata na dodiplomskom studiju, i 1.500 na postdiplomskom studiju. Do sada je na Univerzitetu u Tuzli diplomiralo preko 25.000 studenata, magistriralo oko 2000 studenata a doktorsku disertaciju odbranilo preko 300 doktoranata. U nastavno - naučnom procesu na fakultetima učestvuju blizu 500 nastavnika i saradnika zaposlenih na Univerzitetu i vanjskih saradnika. Pored ovoga, na Univerzitetu je zaposleno preko 200 radnika koji obavljaju stručne, administrativno - tehničke i pomoćne poslove. Cilj Univerziteta u Tuzli je da se uključi u široki evropski akademski prostor. Naša misija je transfer najsavremenijih znanja i vještina budućim i sadašnjim stručnjacima koji će upravljati društvenim promjenama u tuzlanskoj regiji u prvj polovici 21. vijeka.

- Osnivač univerziteta je *Skupština Tuzlanskog kantona* koja vrši prava i dužnosti osnivača Univerziteta, preuzete Zakonom o Univerzitetu u Tuzli („Službene novine Tuzlanskog kantona”, br. 13/99, 12/00, 2/02, 10/02, 11/03,8/04, 6/05 i 10/06).

- Naziv Univerziteta glasi: „*Javna ustanova Univerzitet u Tuzli*” - „*Universitas studiorum Tuzlaensis*” *Skraćeni naziv glasi: „Univerzitet u Tuzli”.*

Pravni status

- Univerzitet je *javna ustanova u državnoj svojini*, sa svojstvom pravnog lica, koji svoju djelatnost obavlja kao javnu službu.

- U okviru registrovane djelatnosti Univerzitet ima sva prava i obaveze u pravnom prometu sa trećim licima.

4.2. Organi, finansiranje i kontrola rada na Univerzitetu

- Organi Univerziteta su: *upravni odbor, senat i rektor*.

Univerzitet može imati stručne i savjetodavne organe.

Ovi organi mogu osnivati stručne komisije i druga savjetodavna i stručna tijela.

- Upravni odbor

(1) *Organ upravljanja Univerziteta je upravni odbor.*

(2) Upravni odbor Univerziteta ima devet članova, i to pet iz reda osnivača koje imenuje Vlada Kantona i četiri koja imenuje Senat Univerziteta.

(3) Predsjednik upravnog odbora Univerziteta imenuje se iz reda osnivača.

(4) Mandat članova upravnog odbora je četiri godine.

- Finansiranje Univerziteta

Univerzitet stiče sredstva za obavljanje svoje djelatnosti:

a) iz sredstava osnivača; b) iz sredstava fondova; c) donacija, zavještanja i poklona;

d) od vlastitih prihoda, u skladu sa zakonom i drugim propisima; e) iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Sva novčana sredstva pripadaju Univerzitetu i troše se u skladu sa zakonom, podzakonskim aktom, statutom i usvojenim finasijskim planom.

- Senat utvrđuje upisne kvote i donosi odluku o visini školarine, koju plaćaju studenti na Univerzitetu, uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.¹⁰

- U budžetu kantona za 2011. godinu planirano je izdvajanje za Univerzitet u iznosu od cca 35 miliona KM.

- Univerzitet uspostavlja internu kontrolu i internu reviziju poslovanja, u skladu sa zakonom, a nadzor nad provođenjem zakona i propisa donesenih za njegovo provođenje vrši *Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta TK*.

Nadzor se vrši na način koji ne narušava autonomiju Univerziteta i ne ometa njegov redovan rad.

ZAKLJUČAK

Javna politika je dvosmjernan proces od države ka korisnicima (javnom sektoru) i obratno. Ako nema dvosmjernog procesa onda *ne postoji javna politika* nego postoji *državna uprava*.

Da bi postojala javna politika treba, kumulativno, da ispuni slijedeće faktore:

1. da ima Ustavno uporište; 2. da postoje zakoni koji regulišu oblast javnog sektora; 3. da politička vlast podržava javne politike; 4. da ima budžet iz kog će se finansirati; 5. da postoje institucije kroz koje će se provoditi javna politika; 6. da postoje podzakonski akti koji regulišu predmetnu oblast; 7. da postoji javna kontrola rada; 8. da je proces realizacije javan.

Analizirajući ovih 8 elemenata koji karakterišu javnu politiku i upoređujući sa obrazovnim procesom iz ovog rada, došao sam do slijedećih spoznaja:

- Obrazovanje kao javni proces ima ustavno uporište, ali Ustav donose zakonodavni državni organi, bez javne rasprave; - Postoji zakonska regulativa koja reguliše oblast a zakone donose parlamenti bez javne rasprave; - Politička vlast, deklarativno, podržava javnu politiku u obrazovanju, a provode državnu upravu; - postoji budžet

¹⁰ Zakon o Univerzitetu u Tuzli, („Služb. Nov. TK”, br.09/08)

za obrazovanje, a kontroliše ga država; -proces se provodi kroz institucije državnog sistema zvane Javne ustanove (JU); (U naučnoj teoriji JU spadaju u *nedržavne subjekte*, imaju svoj NO, UO, direktora, ali u praksi država ih u potpunosti kontroliše kroz: *finansije* (na budžetu su), kroz *donošene zakona, usvajanja statuta i drugih osnovnih akata, krz ocjenjivanje izvještaja*).

- podzakonske akte donosi vlada; - kontrolu vrše ministarstva-nema javne kontrole ili je ima sasvim malo; - proces realizacije je javan.

Iz gore navedenog se da zaključiti da obrazovanje u TK, teoretski, ima slabe, obrise javne politike, *ali nedovoljno da bi i u praksi to bila javna politika*.

Smatramo da smo u ovom radu potvrdili hipotezu iz uvođa da da „*Obrazovanje u TK ne spada u sveru javnih politika*”.

LITERATURA

1. Čejvanović, F., Hodžić, K.: „*Ekonomika javnog sektora*”, Visoka škola poslovnog menadžmenta „*Primus*” Gradiška, 2010
2. Federalno ministarstvo obrazovanja, „*Informacija o implementaciji bolonjskog procesa u F BiH*”, Mostar, 2010.
3. Nešković, R., Zeljić, D., „*Javne politike*”, hrestomatija, Visoka škola poslovnog menadžmenta „*Primus*” Gradiška, 2011.
4. Okvirni zakon o visokom obrazovanju u BiH, Službeni list BiH, broj 59/07,
5. Ustav Federacije Bosne I Hercegovine, Službene novine F BiH, br. 1/94,13/97, 22/02
6. Ustav Tuzlanskog kantona, Službene novine TPK, br.7/07, 3/99 I Službene novine TK, br. 13/99, 10/ 00, 14/02, 6/04, 10/04.
7. Vijeće Ministara BiH, „*Strateški pravci obrazovanja u BiH sa planom implementiranja 2008-2015*, Sarajevo, 2008.
8. Vlada F BiH, „*Odluka o standardima I normativima za oblast visokog obrazovanja u F BiH*”, Službene novine F BiH, br. 40/08,
9. Zakon o Federalnim ministarstvima I drugim tijelima Federalne uprave, Službene novine F BiH, br. 58/02,
10. Zakon o Ministarstvima I drugim organima uprave TK, Služb. nov. TK, br.17/00, 3/01, 12/03, 10/05,
12. Zakon o Univerzitetu u Tuzli, Službene novine TK, broj 9/08,
13. Zakon o visokom obrazovanju u TK, SL. nov. TK, br. 8/08,
14. <http://www.fmon.gov.ba>
15. http://sl.wikipedia.org/wiki/javna_politika.